

ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΟΜΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

«Ἐγενόμην ἐν Πνεύματι ἐν τῇ Κυριακῇ ἡμέρᾳ καὶ ἤκουσα φωνὴν ὀπίσω μου μεγάλην ὡς σάλπιγγος» (Ἄπ. 1,10)

Περίοδος Δ' - Ἔτος Κ' Φλώρινα - ἀριθμ. φύλλου 969 ²	Μεγάλη Παρασκευὴ βράδυ 10 Ἀπριλίου 2015 (2003)	Συντάκτης (†) ἐπίσκοπος Αὐγουστῖνος Ν. Καντιώτης

Ὁ Παμβασιλεὺς στὸν τάφο

«Μέτρα γῆς ὁ στήσας, ἐν σμικρῶ κατοικεῖς, Ἰησοῦ παμβασιλεῦ τάφῳ σήμερον, ἐκ μνημάτων τοὺς θανόντας ἀνιστῶν» (Α' στάσις ἐγκωμίων)

Ἄν υπάρχουν, ἀγαπητοί μου, κλίμακες ποὺ ἀνεβάζουν τὸ νοῦ τοῦ ἀνθρώπου στὰ ὑπερκόσμια, σ' αὐτὲς ἀνήκουν καὶ τὰ «τραγούδια τοῦ Θεοῦ». «Τραγούδια τοῦ Θεοῦ» εἶνε οἱ ὕμνοι τῆς ἀγίας μας Ἐκκλησίας. Ἡ ὀνομασία αὐτὴ δὲν εἶνε δική μου. Ὅσοι διαβάζετε Παπαδιαμάντη –καὶ σὰς συνιστῶ νὰ διαβάσετε–, θὰ θυμᾶστε ἴσως τὸ ὁμώνυμο πασχαλινὸ του διήγημα.

Τὸ διήγημα «**Τραγούδια τοῦ Θεοῦ**» ὁμιλεῖ γιὰ μικρὰ παιδιὰ τῶν Ἀθηνῶν ποὺ τοὺς ἄρρεσε ν' ἀκούνε τὸν Παπαδιαμάντη νὰ ψάλλη στὴν ἐκκλησία – πρᾶγμα ἀπίστευτο σήμερα, ποὺ ἄλλη μουσικὴ συγκινεῖ τὰ παιδιὰ μας. Ἔνα ἀπὸ τὰ εὐλογημένα παιδιὰ ἐκείνης τῆς ἐποχῆς, ὅπως ἀφηγεῖται ὁ ἴδιος, τοῦ εἶπε μιὰ φορὰ τὴν ἡμέρα τοῦ Πάσχα:

«—Αὐτὰ δὲν εἶναι τροπάρια, ποὺ ψαίλνετε, κύριε.

—Ἄλλὰ τί εἶναι, κορίτσι μου; ἠρώτησα.

—Αὐτὰ εἶναι σὰν γλυκὰ γλυκὰ τραγουδάκια» (Ἀλεξάνδρου Παπαδιαμάντη, Πασχαλινὰ διηγήματα, ἐκδ. «Ἐστίας», σ.196).

Ἔνα ἄλλο παιδάκι, ἡλικίας 9 ἐτῶν, στὸ τέλος μιᾶς ἀγρυπνίας στὸ ναὸ τοῦ Ἁγίου Ἐλισσαίου, τὸν πλησίασε στὸ στασίδι μαζί μὲ τὴ μητέρα του, τὸν χαιρέτησε καὶ τοῦ εἶπε:

«—Ἐσύ, μπαρμπ' - Ἀλέξανδρε, ψαίλνεις τὰ τραγούδια τοῦ Θεοῦ» (ἐ.ἀ.).

Τὸ ἴδιο παιδάκι, ὅταν ἔφθασε σὲ ἡλικία 11 ἐτῶν, ἀρρώστησε βαρεῖα ἀπὸ τυφοειδῆ πυρετό. Τρεῖς μέρες προτοῦ ὁ Θεὸς νὰ τὸ πάρη κοντά του, ὁ κυρ - Ἀλέξανδρος πῆγε νὰ τὸ δῆ καὶ νὰ παρηγορήσῃ τοὺς δικούς του:

«—Περαστικά, Κούλα. Δὲν ἔχεις τίποτα, κορίτσι μου.

—Ἄ! μπάρμπ' - Ἀλέξανδρε, ἐψέλλισεν ἀσθε-

νῶς. Πότε θὰ μοῦ πῆς πάλι τὰ θεῖα ... τραγούδια;

—Ὅποτε θέλεις, Κούλα μου. Ἄμα γίνῃ ἀγρυπνία εἰς τὸν Ἅγιον Ἐλισσαῖον νὰ ἔλθῃς νὰ σοῦ τὰ πῶ.

—Νὰ μοῦ τὰ πῆς. Μὰ θὰ τ' ἀκούσω;

—Ἄμα προσέχῃς, θὰ τ' ἀκούσῃς...

—Ὦχ!

Ἔστενάξε, ἔκλεισε τὰ ὄμματα καὶ δὲν μοῦ ὠμίλησε πλέον.

...Μετὰ τρεῖς ἡμέρας τὴν προεπέμπομεν εἰς τὸν τάφον» (ἐ.ἀ. σσ. 198-199).

Τί ἐννοοῦσαν τὰ ἀθῶα ἐκεῖνα παιδιὰ ὅταν ἔλεγαν «τραγούδια τοῦ Θεοῦ»; Ἐννοοῦσαν τὰ τροπάρια, ποὺ ἔψελνε ὁ Παπαδιαμάντης. Ἐννοοῦσαν ὕμνους σὰν τὸν ὠραῖο κανόνα τοῦ Μεγάλου Σαββάτου ποὺ ψάλλεται ἀπόψε, τὸ «**Κύματι θαλάσσης...**». «Τραγούδια τοῦ Θεοῦ» εἶνε ὅλα ὅσα ψάλλουν οἱ ἀσκηταὶ τοῦ Ἁγίου Ὅρους, ποὺ δονοῦν κάθε ἀνθρώπινη καρδιά ὀρθοδόξου, ἀπὸ τὰ Οὐράλια ὄρη μέχρι τὴν Κύπρο. Καὶ θὰ πρέπει κανεὶς νὰ εἶνε ἀναίσθητος, νὰ εἶνε ὀπαδὸς τοῦ Ἐπικούρου καὶ τῆς ὕλης, γιὰ νὰ μὴ συγκινῆται τὸ εἶναι του ἀπὸ τὰ ὑπέροχα αὐτὰ ψάλματα.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὸν γλυκύτατο κανόνα, τὸ «**Κύματι θαλάσσης...**», ἐκεῖνο ποὺ ἐλκύει ἰδιαίτερος ἀπόψε τοὺς πιστοὺς εἶνε τὰ μεγαλυνάρια ἢ ἐγκώμια, ποὺ εἶνε **ποίημα τοῦ ἁγίου Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου**. Ἔνα ἀπὸ τὰ ὑπέροχα αὐτὰ ἐγκώμια θὰ ἐρμηνεύσουμε.

«Μέτρα γῆς ὁ στήσας

ἐν σμικρῶ κατοικεῖς,

Ἰησοῦ παμβασιλεῦ, τάφῳ σήμερον,

ἐκ μνημάτων τούς θανόντας ἀνιστῶν»

(Α΄ στάσις ἐγκωμίων).

Γιὰ νὰ ἐρμηνεύσουμε τὸ ἐγκώμιο αὐτό, ἄς χρησιμοποιήσουμε ἓνα παράδειγμα. Παράδειγμα εἶνε τὸ **αὐτοκίνητο**. Ἔνα αὐτοκίνητο, γιὰ νὰ κινῆται μὲ ἀσφάλεια καὶ νὰ μὴ κινδυνεύουν οἱ ἐπιβάτες, πρέπει νὰ ἔχη ρυθμισμένα μὲ ἀκρίβεια ὅλα τὰ ἐξαρτήματά του. Αὐτὸ κάνουν τὰ διάφορα ἐργοστάσια ποὺ κατασκευάζουν καὶ τὰ διάφορα τὰ συνεργεῖα ποὺ ἐπισκευάζουν αὐτοκίνητα. Ὑπάρχει κάποιος ποὺ τὰ σχεδιάζει μὲ κάθε λεπτομέρεια, καὶ κάποιος ποὺ ὅταν πάθουν βλάβη γνωρίζει τί θὰ κάνη γιὰ νὰ διορθωθοῦν. Γιὰ ἓνα λεωφορεῖο 50 θέσεων, ποὺ ἐκτελεῖ συγκοινωνία, μπορεῖ κανεὶς λογικὸς ἄνθρωπος νὰ πῆ, ὅτι ἔτσι μόνου του φυτρώνει στὸ χωράφι καὶ ἔτσι μόνου του διορθώνεται ὅταν παθαίνει βλάβη; Ὁχι. Τὸ κάθε ὄχημα ἔχει τὸν κατασκευαστὴ καὶ τὸν ἐπισκευαστὴ του.

Κατὰ τὸ πνεῦμα τώρα τοῦ ἐγκωμίου αὐτοῦ «*Μέτρα γῆς ὁ στήσας...*» σὰς δείχνω ἓνα ἄλλο τεράστιο λεωφορεῖο, ποὺ δὲν μεταφέρει 50 ἀλλὰ τρισήμισυ (3,5) δισεκατομμύρια ἐπιβάτες! Τρέχει συνεχῶς καὶ ἀκαταπαύστως σὲ μιὰ ἀπέραντη τροχιά. Τρέχει ὄχι μὲ 50, 60, 70 ἢ 100 χιλιόμετρα τὴν ὥρα, ἀλλὰ μὲ 30 χιλιόμετρα τὸ δευτερόλεπτο! Καὶ ἐνῶ τρέχει στὸ διάστημα τόσο πολὺ, δὲν τρακάρει. Τὸ λεωφορεῖο αὐτὸ ὀνομάζεται **Γῆ**. «*Ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα σου, Κύριε· πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας*», ἀναφωνοῦμε κ' ἐμεῖς μαζὶ μὲ τὸν ψαλμῶδον (Ψαλμ. 103,24) καὶ μὲ τοὺς ἀστρονόμους. Γιατὶ εἶνε σπάνιο νὰ βρῆς ἀστρονόμο ἄπιστο. Οἱ ἀστρονόμοι κατὰ κανόνα πιστεύουν βαθύτατα.

Τί λέει λοιπὸν ὁ ποιητής; Θεέ μου, σὺ δημιούργησες τὸν πλανήτη μας, σὺ ὥρισες τὰ μέτρα του, σὺ μέτρησες καὶ κρατᾶς τὰ ζύγια του. Ὅπως τὸ αὐτοκίνητο ἔχει τὰ ζύγια του καὶ ἂν τὰ χάση πέφτει στὸ βάραθρο, ἔτσι κ' ἐσὺ εἶσαι ὁ «*μέτρα Γῆς στήσας*», ὁ κατασκευαστὴς τῆς Γῆς, αὐτὸς ποὺ κρατᾶ στὰ παντοδύναμα χέρια του **τὰ ζύγια τῆς**. Καὶ ὄχι μόνου τῆς Γῆς ἀλλὰ καὶ τῶν ἑκατομμυρίων καὶ δισεκατομμυρίων πλανητῶν ποὺ αἰωροῦνται στὸ ἄπειρο.

Προσέξτε τὸ ἐγκώμιο· δὲν ἔχει λέξι περιττή, ὅπως στὴν Ἀκρόπολι δὲν θὰ βρῆτε λιθάρακι ποὺ νὰ μὴν ἔχη τὴ θέσι του. Δὲν ὀνομάζει τὸ Χριστὸ ἀπλῶς βασιλέα –βασιλιᾶδες πέρασαν πολλοὶ ἀπὸ τὴ γῆ–, ἀλλὰ τὸν ὀνομάζει «*παμβασιλέα*». Προκαλεῖ ἴλιγγο στὸν ποιητὴ ἢ σκέψι, ὅτι ὁ Χριστὸς δημιούργησε τὸ σύμπαν, ἀπὸ τίς τεράστιες σφαῖρες τοῦ οὐρανοῦ

μέχρι τὰ μικρότερα φύκια τῶν θαλασσῶν. Καὶ ὁ ἴλιγγος αὐξάνει ὅταν σκέπτεται, ὅτι αὐτὸς ὁ **Παμβασιλεὺς** κατέρχεται ἀπὸ τὰ ὕψη τοῦ οὐρανοῦ ἐδῶ στὴ Γῆ. Ταπεινώνεται, φορεῖ σάρκα ἀνθρώπινη, πεθαίνει ὡς θνητός. Καὶ τότε, αὐτὸς ποὺ δὲν τὸν χωροῦν οἱ οὐρανοί, χωρεῖ μέσα σ' ἓνα μικρὸ τάφο! Αὐτὸ ἐκπλήσσει τὸν ποιητὴ καὶ λέει· Πῶς ἐσὺ, ὁ δημιουργὸς ὅλης τῆς ἀπεράντου Γῆς, ἐσὺ ποὺ ἔχεις στὴν κυριότητά σου τίς ἀχανεῖς ἐκτάσεις, περιορίζεσαι καὶ «*κατοικεῖς ἐν μικρῷ τάφῳ*»;

Ἄλλ' αὐτὸς ὁ τάφος ἔχει κάτι θαυμαστὸ καὶ μοναδικό. Ἄν ἀνοίξουμε ὅποιοδήποτε τάφο, θὰ βροῦμε κόκκαλα, ἀκαθαροῖα, σῆψι, δυσωδία· τὸ μικρόβιο τοῦ θανάτου ἐργάζεται παντοῦ. Μόνου σὲ ἓνα τάφο, στὸν **πανάγιο τάφο** τοῦ Χριστοῦ, δὲν παρουσιάστηκε φθορά. Μέσα σ' αὐτὸν συνετρίβη ὁ ἄδης, ἐκεῖ ἐπατήθη ὁ θάνατος. Καὶ μέσα ἀπὸ αὐτὸν ἀνέστη τριήμερος ὁ Κύριος· αὐτὸ εἶνε τὸ θεμέλιο τῆς πίστεώς μας.

Τέλος ὁ ἱερὸς ὑμνογράφος συμπληρώνει, ὅτι ὁ Χριστὸς μὲ τὴν θεόσωμο ταφή καὶ τὴν ἀνάστασί του ἀπὸ τὸν τάφο ἀνοίξε τὸ δρόμο γιὰ τὴν **κοινὴ ἀνάστασι** ὅλων τῶν νεκρῶν. Ἐκεῖνος, λέει, ποὺ «*κατοικεῖ ἐν μικρῷ τάφῳ*», αὐτὸς ἀνιστᾶ ἀπὸ τὰ μνήματα «*τούς θανόντας*». Τοὺς ἀνιστᾶ τώρα ἀπὸ τὰ μνήματα τῶν παθῶν, θὰ τοὺς ἀναστήσῃ δὲ καὶ σωματικῶς κατὰ τὴν ἡμέρα τῆς δευτέρας παρουσίας του.

* * *

Αὐτὰ τὰ μεγάλα καὶ ὕψηλα νοήματα περιέχει, ἀγαπητοί μου, τὸ μικρὸ αὐτὸ ἐγκώμιο. Γι' αὐτὸ λέω, ὅτι δὲν ὑπάρχει κάτω ἀπὸ τὰ ἄστρα ἄλλη ὠραιότερη θρησκεία ἀπὸ τὴν **πίστι τοῦ Χριστοῦ**. Πρέπει ὅμως τὴν πίστι αὐτὴ νὰ τὴν νιώθουμε βαθειὰ μέσα μας.

Μὲ τέτοια αἰσθήματα ἄς **συνοδεύσουμε κ' ἐμεῖς τὸν ἐπιτάφιο**. Μαζὶ μὲ τὴν Παναγία μας, μαζὶ μὲ τὸν Ἰωσήφ καὶ τὸ Νικόδημο, μαζὶ μὲ τίς μυροφόρες γυναῖκες, μαζὶ μὲ τὰ πλήθη τῶν πιστῶν. Διότι θὰ πῶ μιὰ πικρὰ ἀλήθεια. Ἐμεῖς εἴμαστε θεομπαίχτες· στὰ μάτια μας δὲν ὑπάρχει δάκρυ, ἐνῶ σὲ ἄλλα καθεστῶτα οἱ Χριστιανοὶ σήμερα κλαῖνε. Ἐκεῖνοι αἰσθάνονται βαθύτατα τὰ πάθη τοῦ Χριστοῦ· ἐμεῖς μένουμε ἀπαθεῖς. Πολὺ λίγοι ἀπόψε θὰ αἰσθανθοῦν τὸ μεγαλεῖο τοῦ Ἐσταυρωμένου.

Σὰς παρακαλῶ, λοιπὸν, **μὲ συναίσθησι καὶ κατάνυξι** ν' ἀκολουθήσουμε τὸν ἐπιτάφιο καὶ νὰ συνοδεύσουμε τὸ Χριστό· ἀμήν.

(†) **ἐπίσκοπος Αὐγουστῖνος**